

STAD IN HET NIEUWE KLIMAAT

Impactproject Hoogeveen

Zo krijg je de organisatie op één lijn

Klimaatdoelstellingen: sinds begin dit jaar hebben alle openbare-ruimtedisciplines bij de gemeente Hoogeveen er een mening over. Van rioolmensen tot beheerders, van maaiers tot planologen. Het is de opbrengst van een bewustwordingstraject dat door adviseur Thomas Klomp op touw is gezet. 'De groen-expert blijkt opeens prachtige ideeën over water te hebben.'

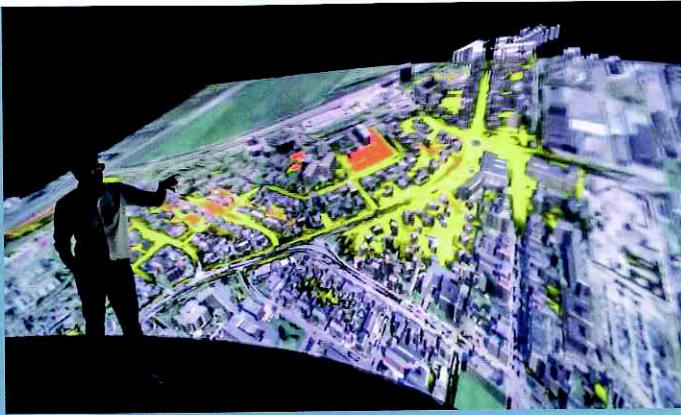

5 juli 2012, 16.32 uur. Thomas Klomp, adviseur stedelijk water en klimaatadaptatie bij de gemeente Hoogeveen heeft een heel exact antwoord wanneer hem wordt gevraagd naar de start van het project dat de gemeentelijke samenwerking ingrijpend veranderde. Het was

dan ook geen normale donderdagmiddag. Hartje zomer viel in de Drentse gemeente bijna 40 mm regen, met uitschieters tot 8 mm per 5 minuten. Klomp stapte direct in zijn auto. 'Ik ging foto's maken bij het ziekenhuis. Net als op andere plekken was daar de straat on-

dergelopen. Auto's sloegen af, iedereen wilde langs dezelfde route weg. Alles stond vast, er kon geen ambulance in of uit. Wat als toen iemand een hartaanval had gekregen?'

De adviseur koppelde het terug aan zijn collega's. Hun reactie

Sessie 1 – WETEN

Klomp: 'Dit soort initiatieven sterft vaak in schoonheid doordat een collega – al dan niet van de oude stempel – de noodzaak niet voelt. Daarom hebben we de cursus op het proces ingestoken; hoe pak je zo iets aan? Hoe krijg je de neuzen in dezelfde richting?'

En daarbij begint het met kennis. Je moet weten wat er speelt voordat je er een mening over kunt hebben. De drie trajecten werden gepresenteerd, het 3D-model werd getoond. Een vrij prijzig model, geeft Klomp toe, maar het resultaat was er ook naar. De zaal kreeg er gevoel bij; 'waar komt die vlek vandaan?'. De planologen gingen in gesprek met de beheerders, de maaiers met de rioolmensen. Klomp: 'Zo ook mensen die voorheen nooit iets samen deden! Het was een schot in de roos.'

was er een die je vaak hoort bij discussies over klimaatadaptatie: 'Ach, dat loopt wel los. Zo'n situatie doet zich bijna nooit voor.' 'Denken jullie dat, of weten jullie het?' 'We denken het.' Klomp groef dieper. Hij stelde een fotowedstrijd voor – stuur je beste foto van de wateroverlast in. De afdeling communicatie had er zijn bedenkingen bij, de verantwoordelijk wethouder was geprikkeld. 80 foto's van over de hele stad verder kwam het besef: 'hier is meer aan de hand dan we dachten'.

Waterteam

Er werd daarom een waterteam opgericht. Een team dat zich snel uitbreidde, schetst Klomp.

'We begonnen met de bloedgroepen binnen de eigen organisatie, zoals technisch experts, rioolmensen, beheerders. Bij het vervolg betrokken we ook het waterschap en zochten we contact met het KNMI en het onderwijs – wat kunnen we nu eigenlijk verwachten in, zeg, 2030 of 2040? We lieten een 3D-model maken waarbij je kunt zien wat er gebeurt als je 60 mm water over de stad giet. En 100 mm.'

Het project werd groter en groter. Collega's van de afdeling groen werden erbij gehaald, hittestress werd eraan gekoppeld. 'Zo hadden we opeens twee thema's te pakken; er zou ook

nog een derde bij komen. Bij het station loopt de ondergrond namelijk snel onder water, het is het laagst gelegen punt van de stad. De vraag "hoe haal je dat water weg?" werd gherdefinieerd: "hoe voorkom je het?". Er werd een ontwerp gemaakt voor een waterstructuur die als blauwe draad door de stad loopt.'

3D-bril

Er werd een aanvraag 'Klimaatbestendig inrichten in Hoogeveen' ingediend als impactproject voor het stimuleringsprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Het voorstel daarbij was het organiseren van een masterclass klimaatbestendig ontwerpen in samenwerking met het waterschap Drents Overijsselse Delta en de Hanzehogeschool Groningen, waarbij de stappen 'weten', 'willen' en 'werken' werden doorlopen. De aanvraag werd geselecteerd als impactproject. Het licht ging op groen. De collega's konden worden benaderd.

En daar eindigen veel bijna-succesverhalen. Zo'n cursus heb je toch helemaal niet nodig? Het gaat toch goed, los van het 'incident' op die 5e van juli een paar jaar geleden? Klomp: 'Dat wilde ik vóór zijn, dus bedacht ik een trucje om m'n collega's toch in die bus naar Groningen te krijgen. Ik liet kaartjes van de stad maken met daarop geplakt een 3D-bril, "Bekijk je

Sessie 2 – WILLEN

De lastigste stap, het proberen te overtuigen van de koppige collega. Mensen die het vaak al tientallen jaren op hun manier doen – en het gaat altijd nog goed. 'Maar ondertussen deden ze net te weinig. En het kan zo eenvoudig zijn: groendaken, waterdoorlatende bestrating, kratjes onder het plein. Maar nee, daar waren ze toch wel huiverig voor.' Als woorden niet het gewenste effect hebben, moet je laten zien dat het wel degelijk kan. De cursisten gingen naar buiten. Eerst naar een nabijgelegen straat met waterdoorlatende bestrating die al 5 jaar niet anders was geveegd dan een reguliere weg. Giertank water eroverheen en kijk zelf maar. 'Ja, dat ziet er toch wel netjes uit.' Volgende stop: een groendak waar de deelnemers uitleg kregen over zaken als sedum, hitte en water. En daarna door naar een fietspad zonder straatband,

die bleek ook helemaal niet nodig. Klomp: 'Die tweede sessie hebben we veel spookballonnetjes van collega's doorgeprikt. Aan het einde van de dag was de sfeer compleet omge-

slagen naar "waarom zouden we het eigenlijk niet doen?". Het molentje ging draaien.'

stad door een andere bril" stond erop. "Huh? Wat is dit?" "Ja, dat hoor je tijdens de cursus..." 32 collega's zaten in de bus naar Groningen voor de eerste van drie sessies.

Momenteel is Klomp in opdracht van het college van Hoogeveen bezig met het schrijven van een visie naar aanleiding van het Impactproject Klimaatbestendig inrichten in Hoogeveen, waarmee ze laat zien wat er speelt op dit gebied en waar ze heen wil. Klomp: 'Daarvoor zijn we nu collega's aan het interviewen met de vraag welke onderdelen in de visie moeten komen. Bij die interviews merk je dat de arg-

waan is verdwenen. Ze hebben hierover nagedacht, hebben zich ingelezen, laten zien dat ze betrokken zijn. Ik ga niet ontkennen dat dit soort trajecten héél veel energie en tijd vraagt,

maar het levert ook ontzettend veel op. De groenexpert blijkt opeens prachtige ideeën over water te hebben, je kunt er zo mee aan de slag. Daar zit de meerwaarde.'

Sessie 3 – WERKEN

De knop is om, door naar de probleemgebieden. Hot spots als 'het bakje' waarin het station ligt, werden aangewezen. Net als de brede Hoofdstraat met panden achter te lage drempels en twee andere locaties. Op die vier projecten werden groepjes cursisten met gemixte disciplines gezet. Er werd volledig vrij gebrainstormd, belemmeringen bestonden even niet. Tussendoor gaf Amsterdam Rainproof een presentatie over de vraag hoe je burgers overtuigt dat je verharde tuinen niet moet willen. Een praktische afsluiting van drie dagen die de start van een cultuurverandering betekenden voor de gemeente Hoogeveen.

Klomp: 'Die laatste masterclass was in januari dit jaar, maar er wordt nu nog steeds over gepraat. Collega's van uiteenlopende afdelingen voelen zich veel meer betrokken dan voorheen, weten elkaar te vinden.'